

ЗАЯВА АПОСТОЛЬСЬКОГО ЕКЗАРХА У ЗВ'ЯЗКУ З ВБИВСТВОМ УКРАЇНСЬКОГО ЮНАКА у м. ОБЕРГАУЗЕН

15.02.2023 р.

Українську спільноту в Німеччині сколихнула новина про напад групи підлітків в м. Обергаузен на двох українських юнаків та дівчину, внаслідок якого один з українців – 17-річний баскетболіст Володимир Єрмаков – був вбитий, а другий зазнав важких ножових поранень. Постраждала також і дівчина, яка була з хлопцями в дорозі додому, та дві інші молоді особи.

Перед лицем цієї трагедії нас огортає глибокий біль, смуток і тривога. Ми запевняємо нашу близькість і висловлюємо наші щирі співчуття родині загиблого юнака та молимося за душевне і фізичне зцілення усіх постраждалих.

Оскільки напад стався у публічному місці (на вокзалі), бентежить відсутність належної охорони громадського порядку в місцях масового скупчення людей, як рівно ж – слабка реакція оточуючих на те, що відбувалося на їх очах.

До серйозної застанови спонукає, окрім іншого, і той факт, що атака на юнаків розпочалася після того, як зловмисники спитали їх про їхню національність.

На жаль, про подібні випадки нетолерантності та агресивного сприйняття, зокрема у молодіжному середовищі, останнім часом надходять непоодинокі сигнали від молодих людей в наших громадах. Враховуючи, що посеред українських біженців в Німеччині близько 350.000 становлять діти і молодь до 18 років, така тенденція викликає наше занепокоєння та тривогу.

У зв'язку з цим ми закликаємо відповідальні за безпеку та порядок органи державної влади Німеччини безсторонньо дослідити усі обставини скоєного злочину та зробити все, щоб подібні трагедії, в якій гинуть невинні особи, ніколи більше не повторилися.

Неприпустимо, щоб молоді люди, які знайшли притулок у Німеччині, рятуючи своє життя від жахів війни, у країні свого нового поселення ставали об'єктом ненависті, агресії та ксенофобії.

Ми молимося, щоб кожна людина у нашій країні почувалася і була прийнятою, пошанованою та захищеною, і щоб ми усі разом у мирі та взаємоповазі творили суспільство, гідне людини XXI-го століття.

† Богдан, Апостольський Екзарх
для українців візантійського обряду в Німеччині та Скандинавії
Джерело: ukrainische-kirche.eu

Заява апостольського екзарха у зв'язку з вбивством українського юнака у м. Обергаузен.....	1
Вітаємо нашого архиєрея!	3
Владика Богдан: «Справжня ціль посту – наповнити любов'ю наші відносини з Богом і з ближніми».....	4
Вийшла друком книга владика Богдана «Назустріч Воскресінню Христовому»	6
Війна Росії проти України 24.02.2022 – ? Випуск 48 «Хроніки періоду великої війни»	8
Аліна Михайлова та Катерина Прокопенко стали лауреатами нагороди «Світло Справедливості».....	9
Промоніторте, що у вашому серці	14
Світло і темрява.....	15
Пояснити Україну і згуртувати задля перемоги	16
«Про що мовчать діти?» – серія розмов про потреби дітей з погляду психології та духовності	24
«Тайра» у Ватикані: вдячна Папі за «абсолютно адекватну оцінку ситуації»	28
Завдяки фінансовій підтримці від Апостольського екзархату Патріарша фундація «Мудра справа» допомагає українцям на Херсонщині	29
Пастирський візит до українців в Ерлангені	30
Глава УГКЦ до Предстоятеля ПЦУ Епіфанія з нагоди ювілею: «Сьогодні ми маємо бути єдині задля нашої перемоги»	32
В музеї Біблії у Вашингтоні відкрилася виставка світлин понівечених українських храмів.....	33
Владика Богдан: «Вчімося від святих бути вірними Богові й людині, а відтак будемо вірні нашій Батьківщині»	34
Мирослав Маринович залишає посаду проректора УКУ	36
Привітання Мирославу Мариновичу з нагоди 75-річчя	41
«Тільки витривала й невтомна молитва священника рятує світ», – блаженний свщмч. Петро Вергун	42
Пам'яті Устима Голоднюка з Небесної сотні.....	44
Митрополит Борис Ґудзяк: «Патріархат УГКЦ – це не привілей чи п'єдестал, він передбачає еклезіальну зрілість»	46

ВІТАЄМО НАШОГО АРХИЄРЕЯ!

15 лютого 2006 року в архикатедральному соборі Святого Юра у м. Львові відбулась Архидієцезійська хіротонія Преосвященного владика Богдана.

Вітаємо
владика Богдана
з 18-літтям
єпископської хіротонії!

Апостольський екзарх
для українців візантійського обряду
у Німеччині та Скандинавії

Святителями теперішнього апостольського екзарха для українців візантійського обряду в Німеччині та Скандинавії стали Блаженніший Любомир Гузар, тодішній Отець і Глава Української Греко-Католицької Церкви, Високопреосвященний владика Ігор Возняк, митрополит і архієпископ Львівський, та Преосвященний владика Юліан Вороновський, єпарх Самбірсько-Дрогобицький.

Духовенство та вірні апостольського екзархату вітають свого архиєрея з цим важливим днем у його житті та житті Церкви.

Дорогий наш владико Богдане, дякуємо Богові, що покликав Вас до служіння у Його винограднику, а відтак, дарував нам Вас як пастиря. Нехай Дух Святий обдарує Вас мудрістю у проводі люду Божого та наповнить Ваше серце любов'ю!

Засилаємо свої молитви до Всевишнього Бога, прохаючи для Вас Його щедрого благословення!

Джерело: ukrainische-kirche.eu

Владика Богдан: «СПРАВЖНЯ ЦІЛЬ ПОСТУ – НАПОВНИТИ ЛЮБОВ'Ю НАШІ ВІДНОСИНИ З БОГОМ І З БЛИЖНІМИ»

11.02.2024 р.

11 лютого 2024 року, у Сиропусну неділю, Преосвященний владика Богдан, апостольський екзарх для українців візантійського обряду у Німеччині та Скандинавії, очолив Архиєрейську Божественну Літургію у катедральному храмі Покрову Пресвятої Богородиці м. Мюнхен.

У своїй проповіді єпископ застановився над трьома важливими у Великому пості елементами, які сприяють успішному звершенні мандрівки Великого посту та приносять добрі плоди для особи. І, за словами проповідника, без молитви, стриманості та добрих діл піст буде недосконалим.

«Маємо стримуватись від тих речей, які нас віддаляють від Бога.»

Йдеться про те, щоб зробити в нашому житті місце для Бога. Спробуйте обмежити свій час у соціальних мережах, в інтернеті», – сказав владика Богдан, звертаючи увагу присутніх на потребі дисципліни для тіла, а відтак, що тіло має бути підпорядковане духу.

«Бо коли тіло нами керує, різні пристрасті нас поневолюють, потім з'являється роздратованість, агресія, претензії. А це ознака того, що ми є поневолені демонами, які перешкоджають нам єднатися з Богом і ближніми. Коли ми від цих речей починаємо звільнятися, тоді ми створюємо простір для Бога, його слова, для молитви», – пояснив архиєрей.

Також єпископ закликав людей до участі у парафіяльній молитві у храмі та до читання Святого Письма, навівши приклад молитви Ісуса у пустині, де Він проганяв диявола з його спокусами цитатами Святого Письма. *«Піст є часом, коли ми більше часу маємо присвятити для Бога, для молитви»*, – наголосив проповідник.

«Моліться до Бога з повною довірою. Святий Дух нам буде пригадувати, що Бог є нашим батьком, який нас любить і хоче зцілити наші рани, які нам завдають наші ближні та ця страхітлива війна.»

Скріплюйте себе Божим Словом і спільною молитвою, бо в ньому є надія. І це все має будувати наші відносини з Богом і ближніми. *«Справжня ціль посту – наповнити любов'ю наші відносини з Богом і з ближніми»*, – мовив апостольський екзарх.

«Коли ми любимо Бога, ми виконуємо Його заповіді, а якщо ми любимо ближнього, то виявляємо йому нашу пошану та увагу. А також любов каже нам не шукати власної вигоди. Часто ми є зосереджені на собі та оцінюємо поведінку ближнього стосовно нас. Але любов шукає добра для іншої людини, щоб послужити їй», – сказав владика Богдан, закликаючи присутніх у храмі бути ініціаторами любові, цікавлячись потребами ближніх і пропонуючи їм допомогу, а це, за словами проповідника, підтримує на душі і додає сил, особливо, коли ти знаєш, що за тебе хтось молиться.

Третя річ, яку християнин покликаний звершувати і свідчити є прощення, яке владика Богдан назвав вершиною любові.

«Коли особа пробачає, то вона чинить милосердя до свого ближнього і звільняється від руйнівної сили гріха, чим обдаровує і себе любов'ю. А це у свою чергу дарує справжню свободу, до якої кожен є покликаний. І це є ціллю великого посту, щоб ми стали вільними людьми та сповнились Божим Духом і Божою любов'ю. Тоді ми по справжньому зможемо святкувати Пасху – свято перемоги життя над смертю», – сказав архиєрей.

На завершення своєї проповіді єпископ навів приклад з життя святого Папи Івана Павла II, коли той, після замаху на його життя, прийшов з прощенням до свого вбивці. *«Усі ми потребуємо прощення від Бога і від людей»*, – процитував проповідник слова святого Папи і, підсумовуючи, сказав, що кожна людина має бути готовою прощати і просити прощення.

«Дарування прощення є шансом для іншої людини на навернення і покаєння. Просімо сьогодні для себе Божої ласки прожити піст по християнськи. Просімо для себе відваги прощати зі серця. Просімо смирення просити прощення у Бога і в наших ближніх», – сказав на завершення архиєрей.

А після Літургії єпископ разом з духовенством катедрального храму звершив перед вірними чин всепрощення, після якого ще молебнем вшанували блаженного священномученика Петра Вергуна – першого апостольського візитатора для українців у Німеччині.

Вийшла друком книга владика Богдана «НАЗУСТРІЧ ВОСКРЕСІННЮ ХРИСТОВОМУ»

17.02.2024 р.

У видавництві «Свічадо» вийшла друком книга владика Богдана «Назустріч Воскресінню Христовому», в якій єпископ запрошує у духовну мандрівку в час Великого посту.

Це видання є результатом духовних роздумів апостольського екзарха для українців візантійського обряду у Німеччині та Скандинавії, які єпископ провадив на своїй фейсбук сторінці під назвою [#НазустрічВоскресінню](#).

Автор пропонує пройти найважливіший духовний шлях у році, осмислено в дусі Великого посту, зосереджуючись у певних пунктах дороги на головних християнських темах та актах: прощенні, покаянні, милосерді та жертвуванні.

У цій книзі читачі пізнають що таке дух лінивства, недбайливості, властолюбства, пустомовства та чистоти. Куди веде дорога митаря, а куди фарисея? Якими є шляхи старшого та молодшого синів милосердного Отця? Чим небезпечний гріх? Коли людину цілує Бог? Ці та багато інших питань владика Богдан ставить перед читачем і допомагає знайти на них відповідь.

Роздуми про це стануть практичною допомогою читачеві у внутрішній боротьбі зі спокусами, пристрастями та вадами і допоможуть уповні відчутти світлу перемогу Господнього Воскресіння.

Джерело: ukrainische-kirche.eu

**Бачачи твою проти полчищ сатанинських
сміливість, всі чини ангельські з радістю пішли
вслід за тобою на битву за ім'я і славу свого
Владики, взиваючи: «Хто як Бог?»**

(з акафісту до св. Архистратига Михаїла)

Архистратиг Михаїл – скульптура роботи
Анатолія Куща, встановлена 2002 року
в Києві на Майдані Незалежності
на Печерських воротах

ВІЙНА РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

24.02.2022 – ?

Випуск 48 «Хроніки періоду великої війни»

Автор: Александер Малаховський

АЛІНА МИХАЙЛОВА ТА КАТЕРИНА ПРОКОПЕНКО СТАЛИ ЛАУРЕАТАМИ НАГОРОДИ «СВІТЛО СПРАВЕДЛИВОСТІ»

19.01.2024 р.

В Українському католицькому університеті відбулася церемонія вручення нагороди «Світло Справедливості». Лауреатами нагороди стали: Аліна Михайлова, офіцер ЗСУ, волонтерка, засновниця та керівниця медичної служби «Ульф» батальйону «Вовки Да Вінчі», та Катерина Прокопенко, громадська діячка та волонтерка, керівниця ГО «Асоціація родин захисників "Азовсталі"».

Мирослав Маринович під час нагородження «Світло Справедливості»

Церемонія вручення нагороди «Світло Справедливості» відбулася 19 січня у Центрі Шептицького УКУ. За словами організаторів, цього року, в часі повномасштабного вторгнення, Капітула нагороди акцентувала свою увагу на тих, хто виявив відданість та героїзм, захищаючи та рятуючи життя інших.

У своєму слові президент УКУ, митрополит Філадельфійської архієпархії УГКЦ у США Борис Ґудзяк наголосив, що сьогодні в Україні відбувається титанічна баталія за життя.

«Число Героїв, які віддали свої життя, захищаючи життя інших, відоме лише Господеві... Цього року нагорода "Світла справедливості" звертає увагу на тих, хто своєю поставою, дією, жертовністю не дозволяє, щоби смерть згасила життя. Коли смерть чигає, коли є найбільша небезпека для людини, так важливо мати когось, хто тебе рятує, хто продовжує Божий намір – аби людина жила».

Митрополит Борис Гудзяк

За словами проректора УКУ Мирослава Мариновича, цього року Капітула вирішила вшанувати тих українців, які входять у категорію рятівників.

«Їхня діяльність має найвищу євангельську легітимізацію. І для пояснення цього я дозволю собі перефразувати один стих з Євангелія від Матея: "Я був в полоні/лежав поранений на полі бою, і ви прийшли до мене". Такий крок має найбільшу моральну вартість».

Мирослав Маринович наголошує, що члени Капітули не могли вшанувати нагородою усіх рятівників, на щастя, таких в Україні багато. Тож лауреатами стали люди символи, які представляють організації і тих, хто займається порятунком інших. «На жаль, в Україні стає більше тих, кого треба рятувати. Є ті, кого врятувати вже неможливо, бо вони заплатили життям за своє громадянське свідчення», – додав правозахисник. Опісля присутні вшанували пам'ять усіх полеглих на війні хвилиною мовчання.

Представляючи лауреатку Аліну Михайлову, владика Борис подякував їй за служіння та приклад: «За те, що ви у своєму житті, зазнавши найбільшій втрат, не опускаєте рук, а своїми руками рятуєте інших».

Аліна Михайлова, офіцер ЗСУ, волонтерка, засновниця та керівниця медичної служби «Ульф» батальйону «Вовки Да Вінчі», студентка УКУ

Аліна Михайлова зазначила, що для неї велика честь отримати нагороду в стінах рідного університету, до навчання в якому вона хоче повернутися після перемоги.

«У моєму житті є дуже багато відповідальності – перед людьми, які свого часу повірили в мене, перед людьми, яких я пообіцяла рятувати, перед бійцями мого батальйону. Часто запитують, що мене тримає. Насамперед це люди, які віддали свої життя за свою країну; цінності, якими наповнена ця нагорода теж. Як казав Степан Бандера, "Наша боротьба є конечною". Бажаю кожному з нас здобути перемогу: над внутрішньою боротьбою і нашу спільну».

Представляючи лауреатку Катерину Прокопенку, Мирослав Маринович зазначив, що серед полонених, над звільненням яких працювала Катерина, є і його родич Арсеній Федосюк з 12-ї бригади спецпризначення «Азов». «Вшановуючи пані Катерину, ми водночас вшановуємо і усіх її колег, бо вони заслужили на вдячність нашого народу», – наголосив правозахисник.

Катерина Прокопенко під час церемонії зазначила, що вважає, що це нагорода для всіх жінок, які борються за повернення своїх чоловіків з полону.

Катерина Прокопенко, громадська діячка та волонтерка, керівниця ГО «Асоціація родин захисників "Азовсталі"»

«До повномасштабної війни, завдяки нашим захисникам на фронті, у нас усіх була можливість займатись саморозвитком, шукати себе. З повномасштабним вторгненням життя змінилося. Я стикнулась з медійністю – мені ніяково виступати, але я повинна говорити.

Наразі в російському полоні перебувають більше півтори тисячі захисників Маріуполя. Вони під страшними тортурами. Міжнародні організації здаються бездіяльними, ми не бачимо реакції на свідчення тортур, на теракт в Оленівці. Залишається єдине: нам родичам боротися за наших хлопців. Ми кожен тиждень разом з родинами військовополонених Маріупольського гарнізону організуємо маніфести по всій Україні. Якщо маєте можливість – організуйтеся і ви, допомагайте нам.

Коли військові вийдуть з полону і побачать скільки ми разом зробили, для них це буде важливо, бо росіяни їм нав'язують, що тут в Україні вони не потрібні. Живі повинні боротися за полеглих, здорові – за поранених, а вільні – за полонених. Свободу всім захисникам України, які в полоні, свободу усім захисникам "Азовсталі" та Маріуполя!», – звернулася Катерина Прокопенко.

Олександр Ябчанка, лікар-педіатр, викладач Школи публічного управління УКУ. З початком повномасштабного вторгнення пішов на службу до роти «Гонор»

Нагорода «Світло Справедливості» заснована 2010 року канадійкою українського походження Анастасією Шкільник (померла у 2014 році) та владикою Борисом Гудзяком – на честь батька Анастасії д-ра Михайла Шкільника, юриста, громадського і політичного діяча часів визвольного руху в Україні 1917–1920 років.

З 2011 року Анастасія Шкільник заснувала також стипендію для студентів УКУ за активну громадську позицію. Цьогоріч лауреатом став **Роман Дмитрів**, студент Філософсько-богословського факультету. Він проводив табори для молоді та дітей ВПО і з малозабезпечених сімей у ролі лідера і співдухівника від центру Студентського капеланства УГКЦ, волонтерів на деокупованих територіях Київщини.

Студент УКУ, семінарист Львівської духової семінарії Роман Дмитрів отримує стипендію «Світло Справедливості»

«Ми точно знаємо, що ви ведете свою боротьбу не заради нагород, і від того ми стаємо щасливішими, бо знаємо, що нагороди знайшли своїх гідних лауреатів», – підсумував Мирослав Маринович.

Довідка

Катерина Прокопенко – українська ілюстраторка, громадська активістка, волонтерка. Керівниця ГО «Асоціація родин захисників "Азовсталі"» та БФ «Фонд підтримки родин захисників "Азовсталі"». Дружина Дениса Прокопенка (позивний «Редіс»).

1 травня 2022 року Катерина Прокопенко і Юлія Федосюк зустрілися у Ватикані із Папою Римським Франциском та звернулися до нього з проханням допомогти врятувати українських захисників з «Азовсталі» у Маріуполі на Донеччині. Після того як у травні 2022 року українські військовослужбовці потрапили в полон, Катерина разом з іншими сім'ями «азовців» докладала усіх зусиль, щоб повернути їх додому. 21 вересня 2022 р. Дениса Прокопенка було звільнено з полону. 23 березня 2023 року Прокопенко зареєструвала на вебсайті президента України петицію з проханням започаткувати в Україні день вшанування захисників Маріуполя 20 травня. Станом на 7 червня петиція набрала понад 27 тисяч підписів. 22 листопада 2023 Катерину відзначили у рейтингу лідерів сучасності Української Правди «УП-100».

Аліна Михайлова – депутатка Київради, доброволиця та парамедикиня. У 2019 році розпочала навчання на магістратурі в Київській школі економіки на стипендіальній програмі. У 2021 році перевелась на 2 курс магістерської програми «Публічне управління та адміністрування» в Український католицький університет, де продовжує навчання і до сьогодні. Випускниця Української школи політичних студій (програма 2021 року). Керівниця медичної служби «УЛЬФ» 1-го окремого штурмового батальйону «Вовки Да Вінчі» ім. Дмитра Коцюбайла. У 2022 році увійшла до списку «30 до 30: обличчя майбутнього» від «Forbes». У 2023 р. відзначена премією УП-100 – визначних лідерів сучасності в категорії «Захисники». Аліна стала прототипом однієї з фігурок ритейлера LEGO, присвячених українським захисницям.

Учасниця Революції гідності. З травня 2014 року є волонтеркою БФ «Армія SOS», який опікується забезпеченням ЗСУ, НГУ та добровольчих батальйонів. Координувала роботу штабу, займалась фандрейзингом і комунікаціями з жертводавцями, закупівлями, розподілом та передачею допомоги військовослужбовцям.

Джерело: ucu.edu.ua; переглянути церемонію вручення ви можете за [посиланням](#)

ПРОМОНІТОРТЕ, ЩО У ВАШОМУ СЕРЦІ

24.01.2024 р.

Після загальноуніверситетської Божественної Літургії у храмі Святої Софії – Премудрості Божої, президент УКУ, архієпископ і митрополит Філадельфійський владика Борис Гудзяк зустрівся зі спільнотою. Ділимося кількома тезами владика і дякуємо за важливі слова.

- Нам треба берегти своє серце – своє сприйняття: зір, слух, почуття, бо через них у нашу душу заходить або благословення, або хула. Ворог людського роду хоче поселити у нас сумнів. Промоніторте, що у вашому серці. Як я себе розумію? Перевірте себе духовним термометром. Чи відчуваєте ви Божу благодать? Путін хоче, щоб українці жили в журбі. А Господь нас кличе до акту великої довіри. Моліться так: «Боже, я віддаю тобі своє життя. Полагоди все».
- Не можемо журитися. Не дозволяйте, аби лукавий заліз у ваше серце і заперечив Боже благословення.

ЩО МАЄМО РОБИТИ?

- Молитва – коли ми стоїмо перед Богом, спілкуємося з Господом, то чуємо Його голос, Він нас піднімає, коли падаємо. Ми всі потребуємо чути: ти добрий, ти гідний, ти не залишений, ти не приречений. У молитві (особистій і загальній) ми чуємо цей голос.
- Спів: наша коляда, вертеп, молитва, церковний спів – яке велике благословення ви приносите людям, співаючи.
- Краса – ходіть на виставки, шукайте краси у творчості, у людях.
- Будуйте стосунки – зустрічайтеся з таїнством іншої людини.
- Таїнство природи та фізичний рух. Менше екрану, а більше природи.
- Ми не є приречені. Господь не перекреслив ні тебе, ні мене, ні Україну. Вірте у Божу справедливість. Божа правда переможе. Боже таїнство серед нас. Бережімо свої серця. Молімося одні за одних.

Джерело: УКУ/ФБ; заголовок від редакції «ХГ»

СВІТЛО І ТЕМРЯВА

Кожен із нас, оглянувшись на своє минуле життя, може побачити, скільки недобрих рішень прийняв, а часто й таких, які призвели до падінь і гріхів. Це стається тому, що ми діємо під впливом якихось своїх переживань, тих чи інших пожадань і пристрастей. Якби ми перебували в Господі й прагнули пізнавати Його волю, то, без сумніву, бачили б заздалегідь, що може стати для нас згубним, – і втікали б від того.

Дуже важливо мати в собі бажання не ходити в темряві, а ходити у світлі. Світло – це Бог. Що ближче ми до Господа, то більше в Його світлі починаємо розуміти, які рішення приймати, які кроки робити, як будувати своє життя, як ставитися до ближніх, коли потрібно мовчати, а коли – говорити.

У Бозі здобуваємо певність і твердість у прийнятті рішень, стаємо як по-справжньому відважними, так і по-справжньому покірними. Перебування в Господньому світлі дарує нам певність для прийняття правильних рішень.

Владика Венедикт Алексійчук/ФБ;
заголовок від редакції «ХГ»

ПОЯСНИТИ УКРАЇНУ І ЗГУРТУВАТИ ЗАДЛЯ ПЕРЕМОГИ

25.01.2024 р.

Історик Олег Турій – про зміни у ставленні західних інтелектуальних кіл до нашої боротьби з агресором і «домашнє завдання» українських учених.

Зміни в сприйнятті України світом були очевидні вже після Революції Гідності в 2014 році, хоча початок їм дала ще Помаранчева революція 2004 року. Повномасштабне російське вторгнення із 2022 року, героїчний та успішний спротив йому українців за підтримки партнерів з усіх куточків планети ще більше зумовили і підтримують глобальний інтерес до нашої боротьби, адже мовиться не просто про Україну, яка бореться проти агресії Росії. Це демократія протистоїть тиранії з її стійкими геноцидальними намірами. Про зміни в сприйнятті України, її історії, зокрема церковної, інтелектуалами «колективного Заходу», а також про шанси і завдання української гуманітаристики в справі донесення та пояснення нашої ідейної спадщини та її репрезентантів, як-от Митрополита Шептицького, розповідає директор Інституту історії Церкви Українського католицького університету, проректор цього ж університету доктор Олег Турій.

- **Ця чергова війна Росії проти України, видається, поступово змінює думки чи принаймні змушує мовчати навіть тих, котрі десятиліттями не зауважували намірів і намагань Росії нищити все українське, зокрема Церкву. Як дослідник, який контактує з інтелектуалами багатьох країн Європи, Америки, можете поділитися спостереженнями в цьому ключі?**

Олег Турій: Дуже дякую за це запитання, бо зміни дійсно відбулися і відбуваються. Не всюди процес триває однаково, адже все залежить насамперед від людей. Наведу кілька прикладів, щоби показати, які тенденції існують і якою може бути поведінка тих людей, котрі загалом мають добру волю, хоча з різних причин могли чогось недобачати чи не до кінця розуміти.

Якщо візьмемо сферу богослов'я війни та миру – тематику, якою останнім часом ми в УКУ інтенсивно займаємося, то в середовищі, з яким я тісно контактую, передусім фаховому німецькомовному середовищі у Європі, війна Росії проти України, звірства, з якими відбувається ця нічим не спровокована й не обґрунтована агресія, викликають дуже серйозне бажання переосмислити наївно пацифістську позицію, яка десятиліттями домінувала в тамтешньому дискурсі. Ми знаємо, що навіть повторювати

відому латинську приказку «*хочеш миру – готуйся до війни*» з якогось часу стало не до кінця «політкоректним». Певні кола пробували замінити її фразою «*хочеш миру – готуйся до миру*». Концепція справедливої війни чи законного права на захист була поступово відтіснена концепцією справедливого миру та діалогу за всяку ціну.

«Обличчя російсько-української війни», січень 2024 р. Куп'янськ – стратегічно важливе місто в Харківській області, де розташований великий залізничний вузол. ЗСУ звільнили Куп'янськ у вересні 2022-го, росіяни намагаються здобути місто вдруге. На світліні український воїн з 10-ї окремої гірсько-штурмової бригади «Едельвейс» на позиції. | Світлина: Костянтин Ліберов / Libkos /

Очевидно, ці останні концепти самі собою не є поганими. Але тільки тоді, коли немає війни, панує мир або принаймні зберігається мирне співіснування, як це було після завершення Другої світової війни чи навіть в умовах «холодної війни». Натомість ці концепти-замінники не дають відповіді на питання, що робити і яку позицію мусить зайняти Церква тоді, коли війна починається, коли є агресор – сторона, яка не хоче миру чи порозуміння, а ставить собі за мету знищення іншого. Очевидно, що в цій ситуації всякі розмови штибу «всіх любимо і живімо дружно» нічого не дають і від ракет та дронів не рятують.

Тому в цьому середовищі, яке намагається щиро і серйозно розібратися, чому не спрацювали «політкоректні» підходи та що відбувається насправді, є велике зацікавлення позицією України загалом, а конкретніше – українських Церков та богословів. Тобто нас хочуть слухати в світі. Досвід того спротиву, з яким українці зустрічають ворога, обороняються, готові віддавати життя за цінності, які для багатьох на «колективному Заході» виглядали застарілими й неактуальними, показує, що певні важливі засади і принципи таки існують, а ця війна їх увиразнює.

«Обличчя російсько-української війни», січень 2024 р. На околицях Куп'янська, евакуація пораненого українського воїна. | Світлина: Костянтин Ліберов / Libkos /

Однак варто пам'ятати й про те, що серед частини західних інтелектуалів панує інша тенденція. Мовиться про тих, яких я називаю «професійними екуменістами», які звикли практикувати згадану вже максиму «діалог за всяку ціну». Вони й далі, як ви правильно зауважили, якщо прямо не підтримують російську позицію, то принаймні пробують релятивізувати все: стверджувати, що «винен Путін», «винен Кіріл». Тобто ці люди готові списати всю жахливу війну на окремі постаті, але не готові бачити імперський характер самої Російської держави, місця та ролі РПЦ в ній і загалом у тому, що відбувається.

Адже насправді РПЦ фактично перестала бути церковною, релігійною інституцією, а фактично виконує роль ідеологічної опори і пропагандистського рупору режиму, частково успадкувавши цю роль від комуністичної партії. Останнє, очевидно, є парадоксом, але сучасна Росія зшита з таких парадоксів, коли, зокрема, і цар Микола II, і Сталін є однаково шанованими «благодійниками» цієї держави та Церкви. Всі ці речі окремі дослідники на Заході зауважують, але потрібна дуже серйозна системна робота в сфері того, що ми тепер називаємо деколонізацією, а з нашого погляду додаю ще й виразну потребу в деімперіалізації.

Зрозуміло, що відповідні завдання не виконати за один раз: потрібно багато праці, досліджень. Дякувати Богу, такі науковці є. Що дуже важливо, вони є не тільки у «західній академії», тобто народжені, скажімо, не тільки в США, Великій Британії чи одній із країн Євросоюзу. Важливо, що дуже багато українців ще до цієї повномасштабної війни завдяки різним стипендійним програмам і обмінам опинилися там і зараз працюють в багатьох університетах. Також безпосередньо війна додала до цієї когорти нову хвилю українських учених, які змушені були виїхати з України, особливо через окупацію і масштабні руйнування, що їх зазнали міста на сході держави, небезпеку оточення Києва в 2022 році. І ці люди не просто залишилися на Заході завдяки різним програмам підтримки.

«Обличчя російсько-української війни». 31 січня українська сторона передала росії 195 полонених окупантів, до України повернулося 207 військових. Президент Володимир Зеленський: *«Пам'ятаємо про кожного, хто опинився у полоні. Військові та цивільні. Мусимо повернути всіх. Працюємо над цим».* На світліні звільнений український військовополонений не може стримати сліз під час дзвінка родичам. | Світлина: Данило Павлов / AP /

Серед них є багато тих, які дуже активно використовують свій час там і нові можливості, щоби зламати певні спекулятивні й водночас стійкі тренди, надати порядку денному проукраїнського характеру.

Додатково тут існує ще один дуже важливий момент: коли ми говоримо про підтримку України міжнародним співтовариством, то розуміємо, що мовиться про протистояння світу тиранії й світу демократії.

Українська боротьба є не лише боротьбою за збереження нашої держави і її територіальної цілісності. Це дійсно боротьба між деспотією і свободою.

І все це розуміють ті люди, яким важливі цінності свободи та демократії. Я думаю, що на такій базі ми можемо будувати також певний науковий альянс, принаймні співпрацю українців із тими людьми, які поділяють такі підходи.

«Обличчя російсько-української війни», 31.01.2024 р. Будівля на Донеччині (де саме — не повідомляється), зруйнована внаслідок російських ракетних ударів. | Світлина: Ignacio Marin / Anadolu Agency /

- Велике випробування, яке проходимо, показує, що ми, українці, досі не так послідовно, як належало б, ставилися до своєї багатой спадщини, коренів власної ідентичності, засад національної безпеки у сферах релігійного, загалом культурного життя. Що за останні два роки змінилося, а що потрібно нагально змінювати в підходах до своєї історії, усвідомлення її ролі?

О. Турій: Почну, може, з альтернативного до нашого погляду. Бодай на прикладі того, як діють наші вороги, ми бачимо, що вони використовують історію дуже інструментально й у пропагандистський спосіб для виправдання цієї війни та фальшування минулого. Все це ще більше підкреслює потребу справді наукової історії, базованої на фактах. Ми, як люди віруючі, знаємо євангельську засаду «*Пізнайте правду і правда визволить вас*» (Ів 8, 32). Я думаю, що це стосується й історичної правди. Ба більше, вочевидь, цю фразу варто розуміти не просто, що правда «визволить», а що вона «зробить вас вільними». Вільними в сенсі відчуття власної свободи, гідності, а також вільними від певних штампів, стереотипів.

Поточна війна чітко увиразнює реальність існування зла. Бо раніше ми воліли недобачати його, не називати на ім'я, натомість говорили про «іншу позицію», про те, що «істина десь посередині».

Тепер добре видно, що зло існує, воно агресивне за своєю сутністю, не є діалогічним за своєю природою, тому його треба ідентифікувати і викривати. А за правду треба зі злом боротися, і лише така правда визволяє, як також правда історична.

Чергове дуже інструментоване використання історії, і релігійної також, путінським режимом тим більше заохочує нас до пізнання справжньої історії, базованої на джерелах і фактах, яка визволяє та провадить до справедливості. Тому думаю, що суто методологічно ми знову розуміємо важливість джерельних видань і фундаментальних досліджень, відчуваємо потребу позбавлення цієї сфери від ідеологічних нашарувань. Але також ми відчуваємо потребу позбутися ультрапатріотичних наївних спроб представити українців найгеніальнішим народом, а нашу історію – неперервною лінією перемог від трипільців до сьогодення.

Впевнений, що об'єктивний підхід до нашого минулого допоможе нам будувати наше майбутнє на правдивих засадах. Адже ми вкотре в історії бачимо, що з неправдою та лукавістю можна пів світу пройти, а назад не повернутися. Саме так російський режим своєю пропагандою брехні та ненависті сам себе запровадив у ситуацію, що повернення для нього вже нема. Ця система мусить розвалитися або бути знищена якщо не тепер, то в дальшій перспективі. Відповідно це дозволяє нам дивитися з оптимізмом на оборону нашої Батьківщини і на те, як розвивати й гуманітарне знання. [...]

«Обличчя російсько-української війни», 26.01.2024 р. Мирноград – місто за 50 кілометрів від окупованого Донецька. Російські окупанти регулярно обстрілюють його. Так, внаслідок ракетного удару 26 січня постраждали шестеро людей, серед них двоє дітей. Вибиті вікна мешканці забивають плитою. | Світлина: Роман Пилипей / AFP /

- Повнота життя сучасної УГКЦ – органічно української, а водночас глобальної Церкви вимагає також уваги до розкриття всіх сторінок її історії. Які виклики постають на цьому шляху тепер найчастіше: доступність і публікація джерел; знання мов; співпраця між старшими та молодшими поколіннями церковних істориків; вміння пояснити свою історію іноземним колегам та аудиторії; збереження культурної спадщини від знищення росіянами загалом?

О. Турій: Думаю, що вже сам перелік, який ви підготували, є показником того, що всі ці аспекти важливі. І тому серед названого я побоююся б обрати щось «найважливіше». Тож радше відповім у трішки інший спосіб: потрібне все це і навіть більше!

Бо й справді треба, щоб було з'ясоване те, що ще не досліджене, щоби відбувався діалог на концептуальному рівні, щоби ми комунікували з міжнародною академією, дбали про збереження, зокрема цифровізацію, джерел, але відразу думали про удоступнення наших скарбів глобальній аудиторії.

Пригадую епізод із одним поважним австрійським професором, який загалом симпатизував нам, українцям, та нашій Церкві. І коли я йому дорікнув, чому так часто ви, західні дослідники, потрапляєте в пастки російської пропагандистської літератури», він відповів: «Ти уяви себе на місці молодого студента пересічного німецького чи французького університету. Ось він запалав любов'ю до вашої Церкви та історії. Що він робить? Іде в бібліотеку. Що він там знаходить? Сотню книжок, написаних з однієї перспективи, і одна-дві з них часто дуже низької якості, дуже полемічного характеру, написані українським автором чи автором, який симпатизує Україні. Як думаєш, яка в нього складеться перспектива вашої історії від опрацювання цієї літератури?» І це зрозуміло.

«Обличчя російсько-української війни», 22.01.2024 р. На Донеччині, де зараз наступають російські окупанти, мирні жителі сильно залежать від гуманітарної допомоги. Її до регіону доставляють благодійні організації, зокрема ООН. В якому саме населеному пункті зроблено цю світлину, не зазначається. | Світлина: Ignacio Marin / Anadolu Agency /

Очевидно, що тепер інша ситуація. Війна показала, що не все те, що творилося імперією для свого возвеличення, варте уваги та серйозного потрактування. Натомість дуже часто те, що досі було відтіснене на маргінеси, може показати дуже важливу і суттєву перспективу. Тобто ми зараз маємо шанс змінити розуміння України і з урахуванням української перспективи краще зрозуміти сучасний світ і його майбутнє. Що для цього потрібно? Люди і гроші. Це дві складові, над якими треба дуже серйозно працювати.

Я вже згадував, що через теперішню вимушену ситуацію війни ми усвідомили як несподівану перевагу те, що дуже багато українських дослідників зі східно- й південноукраїнських міст опинилися в міжнародному контексті та долучилися до тих молодих людей, які там ще раніше почали будувати кар'єру. Це нова генерація українських інтелектуалів, інтегрованих у міжнародну спільноту. І нам вже треба думати, яким чином не лише не втратити з ними зв'язку, а й плідно та ефективно співпрацювати. Щоби вони відчували, що працюють для спільної української справи.

«Обличчя російсько-української війни», 24.01.2024 р. Воїн 92-ї окремої штурмової бригади ЗСУ показує 155-міліметрові снаряди всередині американської гаубиці «Паладин» на позиції біля Бахмута. | Світлина: Інна Варениця / Reuters /

Треба перестати думати категоріями, що хтось там «зрадник», бо він тепер опинився в якомусь західному університеті. Якщо він працює там фахово, компетентно, поширює через свою особисту присутність певну відкритість своїх тамтешніх колег до українських питань, то я вважаю, що він робить не менше для української справи, аніж той, який тут викладає нашим українським студентам. Думаю, ми можемо одні одних підсилювати і втягувати у спільну справу інших людей.

Мусимо зрозуміти, що ми, українці, перебуваємо в ситуації, коли щось повинні наздоганяти. Тобто за нами немає ні імперської спадщини, ні імперських ресурсів. Але ми можемо вигравати якістю своєї праці та продукту і завдяки відкритості до інших, до партнерів. У жодному випадку тут не треба ховатися в своє «гетто». Якраз бачимо, що й політично Україна може вистояти тоді, коли виступатиме єдиним фронтом при допомозі західних союзників. Думаю, що подібний фронт можемо творити і в гуманітарній сфері, зокрема в ділянці історії, як також в церковно-історичних дослідженнях.

Розмовляв Володимир Мороз, [«Патріархат»](#); світлини 2–8 від редакції «ХГ»

«ПРО ЩО МОВЧАТЬ ДІТИ?» – серія розмов про потреби дітей з погляду психології та духовності

31.01.2024 р.

Центр гідності дитини УКУ в межах проєкту «Церква дружня до дитини» ініціював серію розмов «Про що мовчать діти?» із дитячою психіатрицею, психотерапевткою Юліаною Маслак та отцем Романом Демушем, заступником голови Патріаршої комісії у справах молоді УГКЦ.

Під час прямих ефірів учасники обговорили потреби дітей з погляду психології та духовності та шукали відповіді, як задовольнити їх у екологічний спосіб, як бути чуйним і довірливим дорослим, і як, зважаючи на ці теми, Церкві бути дружньою до дитини?

Про що мовчать діти?

Юліана Маслак
дитяча психіатриця
і психотерапевтка

о.Роман Демуш
священослужитель

VS

За словами експертів, від самого народження в дитини є потреба в безпеці, турботі про неї, у прийнятті. **Дитяча психіатриця Юліана Маслак зауважила:** *«Якщо потреба у безпечній прив'язаності була задоволена, то дитина переконана, що світ безпечний, вона може довіряти іншим, розуміє свою цінність. Задоволення цієї потреби впливає на побудову хороших стосунків у дорослому житті».*

Отець Роман Демуш додав: «Християнство – це релігія стосунку з Богом. Цей стосунок має будуватися на розумінні, що нас люблять, приймають, що ми важливі. А Церква – це спільнота, де є місце для всіх. Якщо говорити про місце дитини в церкві, то в першу чергу, йдеться про творення середовища, стосунків і про прийняття. Кажучи словами Ісуса: *"Пустіть дітей, і не бороніть їм приходити до Мене, бо Царство Небесне належить таким"* (Від Матвія 19:13,14)».

У храмі дітям часом може бути нудно, бо вони не розуміють, що відбувається, наголошує отець Роман. Священник радить починати із 10–20 хвилин присутності дитини у храмі, аби вона звикала і зрозуміла, що таке Літургія і як слід поводитися.

Отець пригадав слова митрополита Антонія Сурожського: *«Кому заважають діти молитися, хай почне молитися, тоді діти йому припинять заважати».* Відтак, експерти заохочують підтримувати батьків, які прийшли до храму з дітьми на Літургію і хочуть мати стосунок з Богом та спільну молитву.

Друга потреба дитини – автономія, компетентність. Дитяча психіатриця пояснює: аби задовольнити цю потребу, батькам слід підкріплювати спроби дітей зробити щось самостійно, заохочувати, хвалити за зусилля – так розвивається впевненість у своїх силах. У дорослому віці це вплине на відчуття власної компетентності.

Отець Роман Демуш пояснює: «Наш шлях до Бога – підняття. На цьому шляху нас можуть спіткати невдачі: помилки, провини, гріхи. Педагогіка Святих

Таїнств говорить, що Бог завжди прощає. Тому не варто лякати дитину – *"тебе покарає Бог, Він тобі не простить"*. У християнстві Бог люблячий, а не караючий. Це релігія стосунків, а не моральних норм і правил. Бог дає нам шанс помилятися і проводити роботу над помилками, зростати над собою. Тому до дітей потрібно бути терплячими і толерантними, до їхнього пізнання світу, до неідеальної поведінки вдома, у публічних місцях і у храмі в тому числі. Бог не втомлюється нам прощати, щоб, можливо, ми не втомлювалися просити у нього прощення».

Священник додає, що дитині варто дати шанс брати участь в Службі Божій: поставити свічку, подати кадило, потримати книгу тощо. Таким чином вона чутиметься залученою, з'явиться зайнятість, відповідальність, а з ними – віра у власні сили й бажання перебувати в храмі.

Юліана Маслак зазначає: «Якщо дитині в церкві роблять недобророзумно зауваження, то батькам варто відреагувати, сказавши, що такий спосіб комунікації неприйнятний, вони усвідомлюють власну відповідальність і надалі самі пояснять все дитині. Бо обов'язок батьків – захищати дітей».

Третя потреба – реалістичні межі, рамки та самоконтроль.

Чому так важливо встановлювати межі? Бо змалечку діти вчаться самоконтролю, давати раду з імпульсами, емоціями та бажаннями, а також поваги до власних меж та меж інших.

Отець Роман Демуш розповідає, як Церква дивиться на виховання дітей і встановлення меж: «Запобіжна система виховання святого Йоана Боско ґрунтується на розвитку потенціалу добра і розуму, який є у кожній дитині. Три основні стовпи цієї системи: розум, релігія та любов

без покарання. Дитина за своєю природою добра, тому краще захистити і зміцнити це природне добро, ніж карати. Бити дітей – це гріх. Це втрата самоконтролю у дорослих, порушення власних меж і особистих меж дитини. Адже дорослі сильніші, вони повинні захищати дітей, дбати про їхню безпеку, а не чинити насильство».

Експерти зазначають, що фізичне насильство руйнує довіру до важливих дорослих, применшує гідність дитини. Якщо ж батьки втратили самоконтроль, то вони повинні розуміти, що це не є нормою, тож, після опанування себе, слід поговорити з дитиною, пояснити ситуацію, попросити вибачення. Власний приклад найкраще працює у вихованні.

У четвертому ефірі обговорювали свободу висловлювати потреби та емоції.

Юліана Маслак каже: «Діти до певного віку не здатні керувати власними емоціями, бо ділянки мозку, що відповідають за контроль, дозрівають пізніше, приблизно до 7–8 років. Дітям варто давати простір для вираження емоцій, вчити їх розуміти, які потреби стоять за емоціями. Завдання батьків – приєднатися до емоцій дитини, допомогти їх назвати, безпечно виразити, а також розпізнати істинні потреби та відреагувати на них у належний спосіб, враховуючи інтереси дитини, обговорюючи та спільно приймаючи рішення».

Роман Демуш висловив позицію Церкви: «До 7 років діти безгрішні. Вони можуть приймати Таїнство Причастя без сповіді. У них немає повного розуміння, що таке добро і зло, їхні пустощі – це не навмисне заповідання зла, а потреба руху, самовираження. Батьки в умінні виражати і приймати емоції, в умінні говорити про власні потреби є прикладом для наслідування дітям».

П'ятий ефір стосувався потреби спонтанності й гри.

Юліана Маслак пояснює: «Радість, рух, спонтанність, гра – природні для дітей. Завдання дорослих – направити ці потреби у правильне русло. Не відпустити, бо це призведе до хаосу, а організувати. Батькам слід мати реалістичні очікування, бути свідомими, що дитина потребує гри. Під час Богослужіння можна домовитися з нею якийсь час чемно постояти, а пізніше дати змогу вийти на вулицю, пробігтися, пострибати, а тоді – знову повернутися до храму».

«Церква дає можливість дітям задовольнити потребу в грі та спонтанності, ба більше, заохочує такі бажання. Участь у вертепі, колядування – це спосіб долучитися до молитви, до прославлення Бога у цікавій, інтерактивній формі», – зазначив отець Роман Демуш.

Роман Демуш підсумував:

«Свято Різдва в особливий спосіб говорить про гідність дитини – Бог прийшов до людей в образі дитини, щоб вони Його прийняли і не боялися. Народження Ісуса змінило історію людства і ця зміна полягає в умінні любити кожного, поважати, розуміти і приймати».

Серія розмов «Про що мовчать діти?»
доступна на [YouTube-каналі](#) Центру гідності дитини УКУ.
Джерело: [сайт](#) УКУ

«Тайра» у Ватикані: ВДЯЧНА ПАПІ ЗА «АБСОЛЮТНО АДЕКВАТНУ ОЦІНКУ СИТУАЦІЇ»

01.02.2024 р.

Юлія Паєвська, псевдо «Тайра», не тільки зуміла вибратися з окупованого росіянами Маріуполя, але й вивезти відеодокази їхніх звірств і катувань. Вона здолала немислиме. Україна і світ визнали її героїзм. ВВС включила її до списку 100 найвпливовіших жінок світу за 2022 рік. Цими днями на Фейсбуку Паєвської з'явився запис про аудієнцію в Папи Франциска.

«Бесіда стосувалась (...) долі наших полонених, цивільних заручників на тимчасово окупованих росією територіях України та дітей, незаконно вивезених ворогом з нашої землі на території окупанта, умов утримання наших полонених і цивільних осіб. Я безмежно вдячна Його святості за абсолютно адекватну оцінку ситуації, за допомогу Україні, щирість і емпатію».

Принагідно «Тайра» подякувала Папі Франциску «за його нещодавній виступ, коли у зверненні до послів (...) Понтифік публічно звинуватив росію у веденні повномасштабної війни проти України». Це не перший випадок, коли Святіший Отець

приймає свідків української боротьби за існування нашої держави і народу.

Для самої «Тайри» це також не перша зустріч із Папою Римським. Зокрема, вона зустрічалася з Франциском 17 квітня 2019 року після загальної аудієнції на площі св. Петра. Тоді вона була «просто» командиром медично-евакуаційного підрозділу «Янголи Тайри», і мова йшла про волонтерську діяльність в Україні.

«Я вражена масштабом особистості Його Святості», – зазначає Юлія Паєвська у своєму дописі на ФБ. І в контексті участі Ватикану в поверненні українських полонених додає: «Пам'ятаймо, що делікатні справи для успішного вирішення потребують тиші».

Джерело: [CREDO](#)

ЗАВДЯКИ ФІНАНСОВІЙ ПІДТРИМЦІ ВІД АПОСТОЛЬСЬКОГО ЕКЗАРХАТУ ПАТРІАРША ФУНДАЦІЯ «МУДРА СПРАВА» ДОПОМАГАЄ УКРАЇНЦЯМ НА ХЕРСОНЩИНІ

06.02.2024 р.

Отець Любомир Яворський зазначив, що одним із важливих інструментів, які використовує Українська Греко-Католицька Церква для допомоги потребуючим під час війни, є Патріарша фундація «Мудра справа».

Ця фундація, за словами священника, була створена ще до війни, і її основна мета полягала в тому, щоб у контексті різних проблем та викликів, сприяти трансформації українського суспільства у співпраці з громадянським суспільством.

«Але під час війни важко говорити про високі матерії, – зауважив патріарший економ. — Треба розуміти, що сьогодні людина потребує їжі, води, потребує опіки і зцілення ран. Тому з перших днів війни ми почали запускати різні проекти від Патріаршої фундації "Мудра справа", які допомагали об'єднувати українське суспільство, але також наші парафії, громади, епархії в цілому світі, навколо того, щоби Церква через свою мережу могла дійти до найбільш постраждалих і потребуючих».

Парафіяльна спільнота Мучеників Макавейських м. Берислав, Херсонська область [Парафія Мучеників Макавейських м. Берислав, Херсонська обл.] стала теж цим ланцюжком допомоги. 2 лютого 2024 року жителі с. Веселе, Новокаховської ТГ, а саме 110 родин отримали гігієнічні набори від Патріаршої фундації.

«Ми щиро дякуємо від кожного особисто і молимося разом за кожну українську родину», – зазначили волонтери із м. Берислав.

Джерело: «Мудра справа»/ФБ

ПАСТИРСЬКИЙ ВІЗИТ ДО УКРАЇНЦІВ В ЕРЛАНГЕНІ

03.02.2024 р.

03 лютого 2024 року Преосвященний владика Богдан, в рамках [пастирських відвідин](#) українців у Франконії, завітав до української громади в Ерлангені.

«Великий піст є часом приготування до Пасхи Господньої. Ми всі разом готуємось до зустрічі з Ісусом – з воскреслим Спасителем. Кожної неділі на молитві ми зустрічаємо воскреслого Христа. Всюди, де б'ється серце Христового учня, є присутній Христос», – розпочав свою проповідь архиерей.

Розважаючи над текстом Євангелія цього дня (Лк.21, 8–9; 25–27; 33–36.), єпископ зазначив, що людині властиво сумніватися в існуванні Бога, особливо якщо у її житті мають місце миті страждань та несправедливості. «Вони питали де є Бог, а Він ішов з ними», – сказав владика Богдан, навівши за приклад розмову людей на дорозі до Емаусу, коли ті обговорювали смерть Ісуса.

А відтак, беручи до уваги події війни в Україні, проповідник запевнив, що останнє слово буде за Богом. «Ми сподіваємось справедливого суду над ворогами. Але й останнє слово у нашій людській історії буде за Христом», – ствердив архиерей.

Далі апостольський екзарх застановився над важливістю чесноти любові, протилежністю до якої є байдужість. «Господь закликає до любові ближнього. Ми маємо бути освячені Божою благодаттю, щоб дарувати любов іншим. Ми переживаємо жахіття війни, але бачимо Божу присутність, силу та любов», – сказав проповідник.

«Диявол є брехуном і вбивцею. Бог є правдомовцем і подателем життя. Бог жертвує собою, щоб ми жили. Божа правда, справедливість і любов переможуть в історії нашого народу», – наголосив владика Богдан.

А відтак єпископ звернув увагу присутніх на дар любові, який вони отримують від німецького народу, шукаючи у цій країні захисту від війни.

«Також ми досвідчуємо любов багатьох людей, які не є байдужими. І є люди, які нас ненавидять та хочуть, щоб ми перестали існувати. А є люди, які бажають нам добра і нас підтримують. Любов є нам дана як дарунок від Бога, але Він також закликає іти робити так само. Дякуймо Богові

за його любов, дякуймо нашим братам і сестрам тут у Німеччині за їх любов і солідарність. Живіть любов'ю до Бога і до ближніх!», – сказав на завершення проповіді апостольський екзарх.

Також цього дня єпископ відвідав Українську суботню школу, де діти разом з архиєреєм мали майстер-клас з виготовлення стрітенської свічки, а також дізнались історію про свято Стрітєння Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа.

Джерело:
ukrainische-kirche.eu

Глава УГКЦ до Предстоятеля ПЦУ Епіфанія з нагоди ювілею: «СЬОГОДНІ МИ МАЄМО БУТИ ЄДИНІ ЗАДЛЯ НАШОЇ ПЕРЕМОГИ»

03.02.2024 р.

Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав привітав Блаженнішого Епіфанія, Предстоятеля Православної Церкви України, з нагоди 45-річчя від дня його народження.

Блаженніший Святослав у привітальному листі зазначив, що всі знаменні дати – від Господа, який є джерелом нашого життя та подателем спасіння. Відтак молитовно подякував Богові за дар життя Блаженнішого Епіфанія та його плідне першосвятительське служіння.

Глава УГКЦ відзначив, що, святкуючи 45-річчя у час великої війни, митрополит Київський і всієї України невпинно продовжує сміливо засуджувати ворога, а людям через Боже слово – дарувати надію на Господню присутність у їхніх стражданнях, зміцнюючи віру в перемогу і справедливий мир: *«Хай Всевишній підтримує Вас у цьому благородному служінні, за яке Вам будуть вдячні сучасні й наступні покоління українців»*, – побажав Блаженніший Святослав.

Окрім цього, Предстоятель УГКЦ звернувся до Блаженнішого Епіфанія, наголошуючи на важливості єднання задля перемоги та збереження братньої любові: *«Радіємо, що через наші спільні зустрічі, звернення, молитви ми можемо лікувати рани наших людей, завдані війною, та свідчити перед світовою спільнотою, що Україна – це країна вільних громадян, котрі вірять у Бога, вміють обстоювати правду й готові віддати життя за рідну землю, яку Він благословив»*.

«Прийміть від нас побажання рясних Божих благословень, допомоги Духа Святого в усіх Ваших трудах для Божої слави та на благо рідного народу. Хай Пресвята Богородиця та святі української землі будуть Вашими молільниками у всіх справах на славу Господа нашого Ісуса Христа», – побажав Отець і Глава УГКЦ Предстоятелю ПЦУ.

Департамент інформації УГКЦ

В МУЗЕЇ БІБЛІЇ У ВАШИНГТОНІ ВІДКРИЛАСЯ ВИСТАВКА СВІТЛИН ПОНІВЕЧЕНИХ УКРАЇНСЬКИХ ХРАМІВ

07.02.2024 р.

За ініціативи та участі благодійного фонду «Українська Лавра» та сприяння посольства України в США у музеї Біблії у Вашингтоні відкрито Виставковий проєкт «...Але будуть відроджені у славі і силі», що документує злочини росії проти релігійної свободи в Україні.

Представлена експозиція (навіть важко називати фото, як в принципі важко називати каміння зруйнованих монастирів та пошкоджені ікони артефактами – ред.) закликає об'єднатися заради збереження майбутнього нашої країни як демократичної держави.

З початку повномасштабного вторгнення понад 500 релігійних об'єктів було зруйновано або пошкоджено, що є частиною більш масштабної атаки росії на українську ідентичність та державність.

«Релігійна свобода – одна з перших речей, яка потрапляє під вогонь росії, яка не може бути захисником традиційних цінностей, тому що ця країна не цінує людське життя», – заявив під час відкриття виставки голова Державної служби з етнополітики та свободи совісті Віктор Єленський.

Джерело: «Україна православна»/ФБ

Владика Богдан: «ВЧИМОСЯ ВІД СВЯТИХ БУТИ ВІРНИМИ БОГОВІ Й ЛЮДИНІ, А ВІДТАК БУДЕМО ВІРНІ НАШІЙ БАТЬКІВЩИНІ»

07.02.2024 р.

7 лютого 2024 року Преосвященний владика Богдан завітав до громади українців в Аугсбурзі, які цього дня святкували парафіяльне свято Блаженного священномученика Петра Вергуна.

Розпочавши свою проповідь з життєвого шляху першого апостольського візитатора для українців у Німеччині, владика Богдан відзначив у постаті о. Петра його ревність і праведність у священничому служінні. *«Він не тільки піклувався про своїх вірних, але давав гарний приклад ревності іншим священникам»*, – наголосив архиєрей.

Також єпископ провів паралель між моментом смерті блаженного священномученика та розп'яттям Ісуса, коли обое були полишені на смерть, досвідчуючи біль та самотність. *«Не важливо де, коли і як ми будемо померати. Важливо є з ким ми будемо померати і з яким серцем»*, – сказав проповідник.

Беручи до уваги слова Ісуса з притчі про таланти (Мт.25, 14–30), архиерей роздумував над двома чеснотами, а саме – добротою і вірністю, які за словами єпископа, сповідували у своєму житті праведники і святі.

«Дивіться на життя наших святих і вчіться від них живої віри, яка проявляється у доброті та вірності. Вчіться доброти, яку людина черпає з віри, бо знає, що Господь з нею. Подивіться на святих і сповніться надією», – закликав владика Богдан.

Говорячи про чесноту вірності, проповідник зазначив, що після гріхопадіння, покаєння людини повертає її до вірності Богові.

«Гляньте в очі Ісусові, там ви не побачите осуду, гніву чи зневаги, але співчуття, милосердя і вірну любов. У тій вірності Ісуса до нас черпаймо силу, щоб відновити нашу вірність Богові, а також нашу вірність людині», – сказав апостольський екзарх, закликаючи людей до вірності Богові, який завжди залишається вірним людині.

«Вчимося від святих бути вірними Богові й людині, а відтак будемо вірні нашій Батьківщині», – сказав на завершення своєї проповіді владика Богдан.

Джерело: ukrainische-kirche.eu

МИРОСЛАВ МАРИНОВИЧ ЗАЛИШАЄ ПОСАДУ ПРОРЕКТОРА УКУ

08.02.2024 р.

Мирослав Маринович оголосив про рішення залишити посаду проректора із призначення та місії Українського католицького університету. Відтепер пан Мирослав буде виконувати функції радника ректора університету, президента Інституту релігії та суспільства УКУ, а також продовжить викладати.

Своє рішення Мирослав Маринович пояснює так:

«Іде 27-й рік моєї праці у спільноті УКУ. З 1 жовтня 1997 року я працюю у Львівській Богословській академії, яка потім стала УКУ. З 2000 року я є проректором університету та членом ректорату. Нещодавно мені виповнилося 75 років. Свого часу Блаженніший Любомир Гузар, коли йому виповнилося 75, написав прохання до Папи про зречення

влади. Я хочу скласти з себе повноваження проректора, і зробити це в такий спосіб, як свого часу Блаженніший Любомир – передати владу ще теплою рукою. Дякую усім моїм колегам по ректорату за цю надзвичайну розкіш і Боже благословення працювати з ними і зі спільнотою університету. Ідучи з посади проректора, я не йду з УКУ. Залишаюся на посаді президента Інституту релігії та суспільства, а також буду радником ректора Тараса Добка».

Мирослав Маринович – правозахисник, громадський діяч, публіцист, член-засновник правозахисної Української Гельсінської групи, дисидент і колишній політв'язень, почесний президент Українського ПЕН.

Вітаючи Мирослава Мариновича із 75-літтям, Глава і Отець УГКЦ Блаженніший Святослав наголосив:

«Ваше життя є безцінним скарбом, який Ви поклали в основу нашої держави. З Божої ласки Ви, пройшовши надлюдські випробування як в'язень сумління, живете в незалежній Україні. Дивлячись на Ваше життя, розуміємо, що за будь-яких обставин, навіть у часи тоталітарного режиму, коли КГБ вважалось і суддею, і адвокатом радянського чоловіка, та й за Незалежності, Ви завжди стояли на боці правди, захисту прав людини, вірності Божому закону».

Великий канцлер УКУ подякував панові Мирославові за активне служіння у стінах УКУ, а також згадав про співпрацю під час розроблення стратегії Церкви, цінні думки та поради в час перенесення осідку Глави УГКЦ зі Львова до Києва, участь у суспільних ініціативах і співавторство у програмних та ціннісно орієнтованих посланнях.

До команди Львівської богословської академії Мирослав Маринович приєднався наприкінці 1990-х років. У 1997 році заснував та очолив Інститут релігії та суспільства ЛБА (з 2002 року УКУ). Пізніше обіймав посаду віцеректора з питань зовнішніх відносин Богословської академії, згодом – УКУ, а також посаду першого проректора. У 2008 році Мирослав Маринович став проректором з призначення та місії.

Мирослав Маринович та владика Борис Гудзяк під час прощі до Унева

Від першого дня заснування Українського католицького університету Мирослав Маринович був серед лідерів управлінської команди, торував шлях та задавав ритм діяльності університету. Його безапеляційний патріотизм, державницька позиція та глибоке відчуття українського народу завжди спонукали спільноту УКУ до свідчення і служіння на користь Церкви та України. У найскладніші часи його батьківське слово, оптимізм та віра в майбутнє надихали та заспокоювали душі тих, хто сумнівався. Його лекції та промови розбирають на цитати, а чаювання зі студентами у домі пана Мирослава та пані Люби стало невід'ємною традицією УКУ.

Чаювання зі студентами УКУ вдома у п. Мирослава і п. Люби Мариновичів

«Україна, здобувши незалежність від комуністичного мороку, почала тягнутися до світла. І з її тіла, ніби дерева з землі, почали проростати пагінці нової реальності – ще повністю не здобутої, але вже відчуті рецепторами душі й дедалі більше осмисленої розумом. УКУ і є одним із таких пагінців. У ту мрію Патріарха Йосифа, яку привезли зі собою Владика Борис Гудзяк і о. Михайло Димид, повірило ціле гроно людей – від тодішнього Глави Церкви Мирослава-Івана кардинала Любачівського до наших перших студентів, які вчилися, навіть не отримуючи державних дипломів. Рік за роком цей пагінець УКУ таки пробивається до світла – через труднощі і помилки, але водночас з Божим благословенням.

**Я дякую Богові, що в моєму особистому житті
труднощі 10-ти років позбавлення волі, Він
компенсував розкішшю уже 26 років праці
в ЛБА-УКУ.**

Це – щедрий дар від Бога, але водночас і щедрий дар від нашої університетської спільноти», – зазначив Мирослав Маринович під час ювілейного концерту з нагоди його 75-ліття.

Ректор УКУ Тарас Добко розповів про особистий урок, який виніс з років співпраці з паном Мирославом:

«Мирослав Маринович – людина, яка боролася з імперією зла. Він пізнав на собі багато різного зла, але сам не обізлився, в його серці немає гіркоти, злоби. Це справжній моральний подвиг, який є наслідком внутрішнього миру пана Мирослава. Для мене – це дуже важливий духовний урок».

Ректор УКУ Тарас Добко, Мирослав Маринович, проректорка зі стратегічного розвитку Софія Опацька

Тарас Добко додає, що Мирослав Маринович ніколи не боїться братися за чутливі і не прості теми, такі як українсько-польське або українсько-єврейське примирення. *«Він був серед ініціаторів цих процесів і, що найважливіше, знаходив рішення. Мирослав Маринович є беззаперечним моральним лідером і залишається авторитетом для молоді. Його феномен в тому, що ті сенси, які він несе, завжди актуальні».*

Відтепер за сферу призначення та місії в університеті відповідатиме віцепрезидент УКУ отець Богдан Прах, який займається взаємодією з Церквою та плекає місію УКУ. Також в університеті призначили заступника ректора УКУ з душпастирських справ – отця Назарія Мисяковського, який куруватиме духовний напрям.

Отець Богдан Прах, віцепрезидент УКУ

«Піклуватись про духовне життя студентів, а, особливо, працівників – завжди було моєю компетенцією ще в ролі ректора, – наголошує отець Богдан. — І зараз, коли я перебираю додаткові функції, то відчуваю, що ця опіка є частиною мого покликання і як священника, і як лідера цього напрямку. Моє завдання – спілкуватися, бути поруч, допомагати спільноті, дбати про місію університету, особливо в такий складний час війни. Примножувати цінності, реалізовувати наші стратегічні плани, які сприятимуть розвиткові університету, Церкви, відновленню України, творенню нових сенсів для України і світу».

Мирослав Маринович та папа Іван Павло II

Мирослав Маринович і надалі працюватиме в Українському католицькому університеті і відтепер зможе більше часу приділити суспільній роботі та викладанню студентам. Він також залишається членом малого ректорату УКУ. «Впевнений, що від його рішення залишити посаду проректора найбільше виграють студенти, адже у пана Мирослава з'явиться більше часу на спілкування зі спільнотою, – додає ректор УКУ.

Джерело: [сайт УКУ](#)

[Повернутися до змісту.](#) ▲

ВИСОКОДОСТОЙНОМУ ПАНОВІ ПРОФЕСОРОВІ МИРОСЛАВУ МАРИНОВИЧУ

Мир у Господі!

Високодостойний і дорогий у Христі пане Мирославе!

З нагоди Вашого 75-ліття від себе особисто та в імені духовенства, монашества та усіх вірних Апостольського Екзархату для українців візантійського обряду в Німеччині та Скандинавії засилаю Вам наші сердечні вітання та найщиріші побажання у Господі!

Перед престіл Всевишнього заносимо наші подячні молитви за дар Вашого життя, за Ваших батьків та за усі таланти і дари, якими Господь так щедро Вас обдарував і які Ви великодушно віддали на службу Богові, нашій Церкві-мучениці та рідному українському народові.

Схиляю голову перед силою Вашого духа та Вашою мудрістю. Особливо дякую Вам за свідчення живої віри, непохитної надії, яка перепровадила Вас через горнило випробувань, і ревної любові, якою сповнене Ваше серце і кожне Ваше слово – сказане, написане, втілене в життя.

Нехай Всемилолюбивий Господь і надалі кріпить Вас міцним здоров'ям, бадьорістю духа, творчою наснагою, а Пресвята Богородиця Мати Божа Неустанної помочі покриває Вас і Ваших рідних Своїм небесним омофором на многії і благії літа!

Благословення Господнє на Вас!

† Богдан
Апостольський Екзарх

«ТІЛЬКИ ВИТРИВАЛА Й НЕВТОМНА МОЛИТВА СВЯЩЕННИКА РЯТУЄ СВІТ», – блаженний свщмч. Петро Вергун

11.02.2024 р.

11 лютого 2024 року у катедральному храмі Покрову Пресвятої Богородиці м. Мюнхен вшанували блаженного священномученика Петра Вергуна, який був першим апостольським візитатором для українців у Німеччині. Преосвященний владика Богдан з цієї нагоди очолив молебень і благословив мощами блаженного усіх присутніх у храмі. Катехити та діти з Недільної парафіяльної катехитичної школи ім. Блаженної Йосафати Гордашевської приготували театралізоване дійство, в якому представили усі етапи служіння блаженного священника.

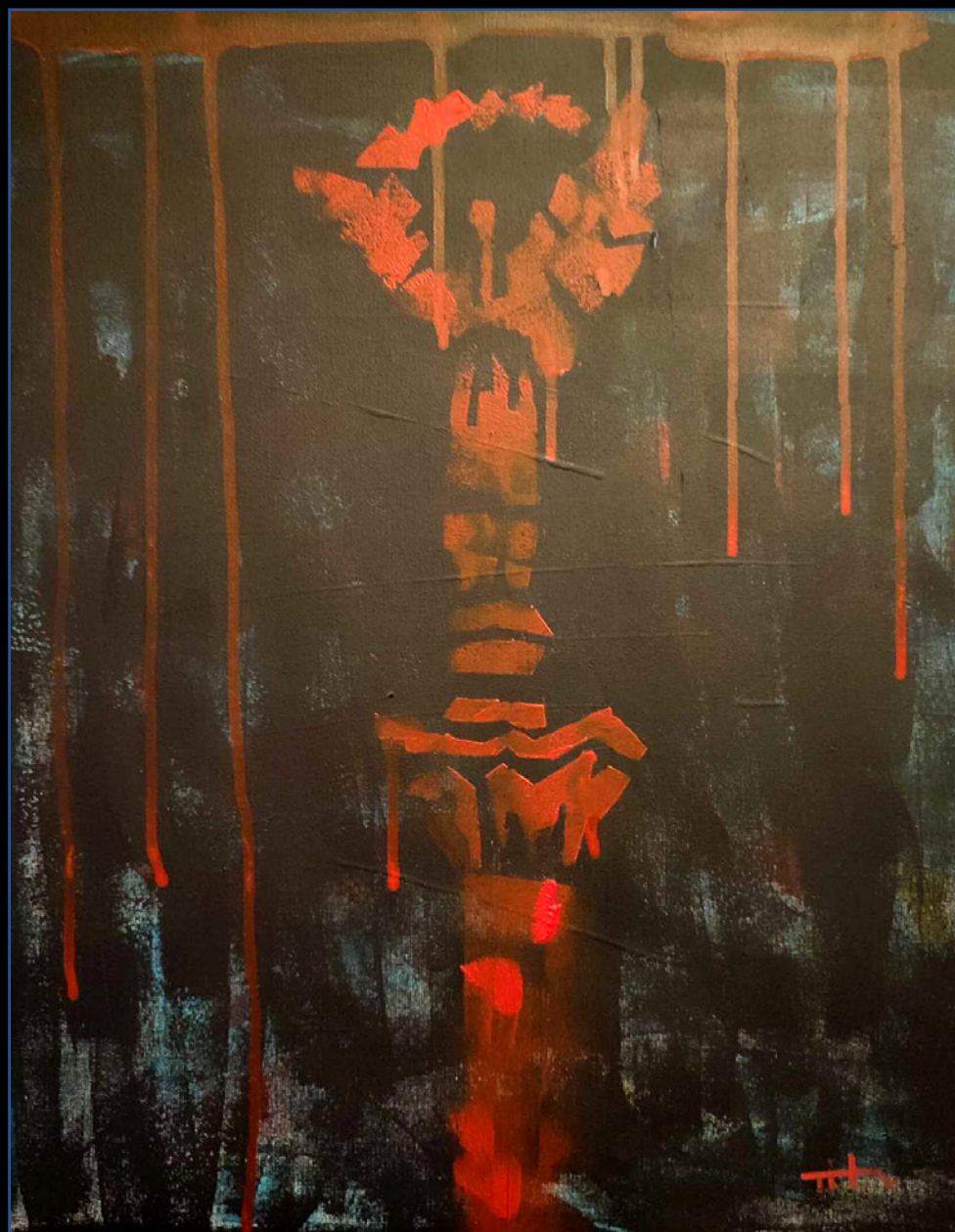

«Ви, дорогі браття і сестри, опинилися на еміграції та користаєте з гостинності німецького народу. При всіх своїх верстах праці сповняйте свої обов'язки солідно й совісно, і не давайте причин до нарікань,» – як відгомін того часу і подій, які переживають українці сьогодні, звучали слова о. Петра з його першого послання до українців у Німеччині.

Присутніх у храмі вразила ревність служіння і сила духу блаженного, коли наближалась загроза його життю. «Ми тут оточені з трьох сторін. Я рішуче лишаюся в Берліні. До побачення на Україні або в вічності», – сказав він у телефонній розмові о. М. Вояківському, вірному другові й помічнику. «Поки хоча б один українець буде знаходитися у Берліні, я буду тут», – сказав о. Петро Вергун, який не втік з Берліну, а відтак зазнав переслідувань і був відправлений на заслання.

[Життєпис](#) блаженного священномученика Петра Вергуна.
Джерело: ukrainische-kirche.eu

Нікіта Тітов, «Лютий», 2024 р.

ПАМ'ЯТІ УСТИМА ГОЛОДНЮКА З НЕБЕСНОЇ СОТНІ

20 лютого 2014 у мене був ефір на «5 каналі». Я плакала. Прямо зранку, коли в ефірі ми розповідали що відбувається, і увечері, коли ми називали загиблих по іменам...

Плакала сильно на імені Устим Голоднюк.

Я знала цього хлопчика з перших днів Майдану в листопаді. Він був там і вдень, і вночі, під стелою. Вдень під дощем, а вночі, коли був мороз, він лишався там весь обмерзлий, а я тащила його до нас в офіс, клала біля батареї на килимок для йоги, аби дитина обсохла і зігрілася.

Через три місяці він загинув. В той день, коли озброєний беркут розстрілював беззбройних дітей з дерев'яними щитами.

Сьогодні я думала про його можливу долю... Якби він не загинув тоді. Про те, що саме такі як він, пішли на фронт прямо з Майдану і змогли зупинити російську агресію тоді. І такі як він взяли зброю 24 лютого 2022 року. І вони досі на війні. Або тримають небо над Україною...

Сьогодні, коли я йшла Інститутською покласти квіти Устиму і його побратимам, в небо несподівано злетіло декілька десятків голубів. Це було так символічно...

Ми тоді відчули як боляче втрачати своїх. І навіть не підозрювали, як багато буде втрат. І якими важкими будуть ці десять років.

Найбільше сьогодні мені хотілося сказати: вибач, Устиме! Вибач, що ми живі..., а ти, такий молодий, такий світлий і щирий, дивишся на нас з небес...

Ти живеш і завжди житимеш в моїй пам'яті.

Вікторія Сюмар/ФБ; заголовок від редакції «ХГ»

Продовження «Хроніки періоду великої війни» буде...

Автор: Александер Малаховський

Митрополит Борис Ґудзяк: «ПАТРІАРХАТ УГКЦ – ЦЕ НЕ ПРИВІЛЕЙ ЧИ П'ЄДЕСТАЛ, ВІН ПЕРЕДБАЧАЄ ЕКЛЕЗИАЛЬНУ ЗРІЛІСТЬ»

30.01.2024 р.

«Патріархат нашої Церкви – це не привілей чи п'єдестал, він передбачає еклезиальну зрілість, пов'язану з моральним авторитетом та відповідальністю», – архиєпископ і митрополит Філадельфійський владика Борис Ґудзяк у авторській колонці до ювілейного 500-го числа журналу «Патріархат».

Вітаю сьогоднішню редакцію і всі попередні з подвигом – випуском 500-го числа журналу і всіх чисел, які виходили протягом 55 років!

Існує чимало творчих ініціатив, які загоряються, світять, навіть деякий час дають тепло і користь, проте невдовзі гаснуть. Справді подиву і пошани гідним є той факт, що журнал, започаткований у буремних 1960-х роках, пройшов трансформацію українського церковного і громадського життя цілим та цілісним і зберіг свою ідентичність та актуальність. Немає іншого видання у нашій Церкві, яке так довго і так впливово діє.

Звичайно, вам знайомі труднощі з поновленням автури, збереженням редакційних критеріїв і принципів, проте передавання традиції видання в руки уже третього покоління я подивляю і вітаю.

Без зайвої глорифікації та канонізації учасників процесу треба визнати, що чимало цілей, які ставили перед собою Патріархальне Товариство, журнал «Патріархат» і світова спільнота так званих «патріархальників», тобто осіб, які підтримували ініціативи та візію Блаженнішого Патріарха Йосифа Сліпого, досягнуто.

ЄДНІСТЬ

Коли виходили перші числа журналу і протягом перших десятиліть його існування патріархальна ідея не об'єднувала, а, навпаки, роз'єднувала представників нашої Церкви, зокрема єрархію. Наприкінці 1960-х та в 1970-х роках ХХ століття малий відсоток єпископів достеменно розумів і підтримував ініціативи Патріарха Йосифа – чи це Український католицький університет, який був першим структурним почином

Патріарха після його звільнення з каторги, чи це студійське монашество, яке не повністю розвинулося на Заході, але відновилося в Україні, чи це його вибір наступника в особі Любомира Гузара, який на початку ХХІ століття став найшанованішим моральним авторитетом в Україні і який об'єднав Синод єпископів, надав нашій Церкві голосу в суспільстві.

Коли восени 1984-го року Патріарх Йосиф відійшов у вічність, а я це чітко пам'ятаю, бо спеціально приїхав зі США, щоби взяти участь у похоронних богослужіннях, загальна картина церковного життя та духовного спадку Патріарха виглядала складно. Багато хто недооцінював його безпосереднього наступника, тодішнього Патріарха Мирослава-Івана Любачівського, в тому числі й ті єпископи, які синодом його обирали. Український католицький університет багатьма вважався фантастикою і ерзацом. Патріархат глобальної української Церкви розбивався не лише об Ostpolitik, яка й досі не викорінена з дипломатичних та екуменічних концепцій католицького проводу, але також об скепсис багатьох єпископів нашої Церкви. Варто пам'ятати, що синоди, які скликав Патріарх Йосиф в 1960-х і 1970-х роках, не те щоб заборонялися, але вповні не визнавалися Апостольською столицею: Ватикан трактував їх як звичайні єпископські конференції. І ні один із наших єпископів не вважав за потрібне брати в них участь.

30 березня 1991 року Глава Української Греко-Католицької Церкви Мирослав Іван кардинал Любачівський повернувся з тимчасового осідку в Римі до свого митрополичого престолу у Львові. Це повернення завершило тривалий період виходу УГКЦ з підпілля. | Світлина ілюстративна; джерело: [Синод єпископів УГКЦ](#)

Із описаної перспективи та усвідомлення сучасного стану можна краще усвідомити, який шлях змін та реформ пройшла наша Церква. І з нею – часом як критик, часом як ентузіаст і завжди як незмінний чинник у супроводі змін – журнал «Патріархат».

Сьогодні жоден єпископ не займає позиції проти патріархального устрою УГКЦ. Синод, який був поділений після відходу Патріарха (лише 20% єпископів підтримували еклезиологію і богословсько-інтелектуальні пріоритети покійного Блаженнішого Йосифа) та під час вибору владики Любомира Гузара Головою і Отцем нашої Церкви, зараз діє суголосно і під проводом енергійного, обдарованого та рішучого лідера – Блаженнішого Святослава працює чітко й упорядковано, набирає повноти, чисельності та зрілості.

Ми можемо не помічати змін, бо є учасниками процесу, який триває. І хоча з боку Апостольської столиці немає бажаного визнання патріаршого устрою нашої Церкви, варто із вдячністю визнати унікальну підтримку нашого

структурного розвитку від Вселенських архиєреїв Івана Павла II, Венедикта XVI і Папи Франциска.

РОЗВИТОК

До останніх днів українська громада поза межами України залишалася справді тривкою і життєдайною там, де були встановлені структури Греко-Католицької Церкви з її мережею понад тисячі церков і парафій. Звісно ж, важливу роль відігравали Православні Церкви і різні громадські організації, однак протягом майже півтора століття, з ранніх 1880-х, ключовою залишається безперервність духовного сопричастя мережі УГКЦ, що духовно збагачує, навчає молодь, приймає біженців, підтримує родини. Все це свідчить про дію Божу в нашій Церкві, про її живучість. Зараз з'являються світські і від Церкви відчужені організації глобальних українців, проте ефект цієї мережовості навряд чи вдасться повторити. Заслуга Апостольського Престолу в цьому питанні чимала. Створення нових епархій та екзархатів протягом останніх років цю мережу скріплює.

Санді Лейк, Канада, осінь 1921 р. Митрополит Андрей Шептицький та єпископ Никита Будка відвідують українську католицьку парафію Святого Духа. | Світлина ілюстративна; джерело: «ГАЛИЧИНА та галичани»/ФБ

1900 року наша Церква мала три єпархії: Львівську архиєпархію і Перемиську та Станіславівську єпархії. І після смерті Юліана Саса-Куїловського – митрополита Галицького і архиєпископа Львівського, двох єпископів. Сьогодні є 37 єпархій та екзархатів, з яких 17 в Україні і 20 поза її межами, в яких служать 57 єпископів.

Ще ніколи не було серед українців стільки богословів із університетським вишколом, які здобули магістерські, ліценціятські та докторські ступені у найкращих богословських факультетах світу. Варто наголосити, що велика частина цих богословів – жінки. Вперше за тисячу років християнства в Україні жінки здобули богословські дипломи на своїй землі в 1999 році з першим випуском Львівської богословської академії. І за чверть століття таких жінок стало більш ніж 500.

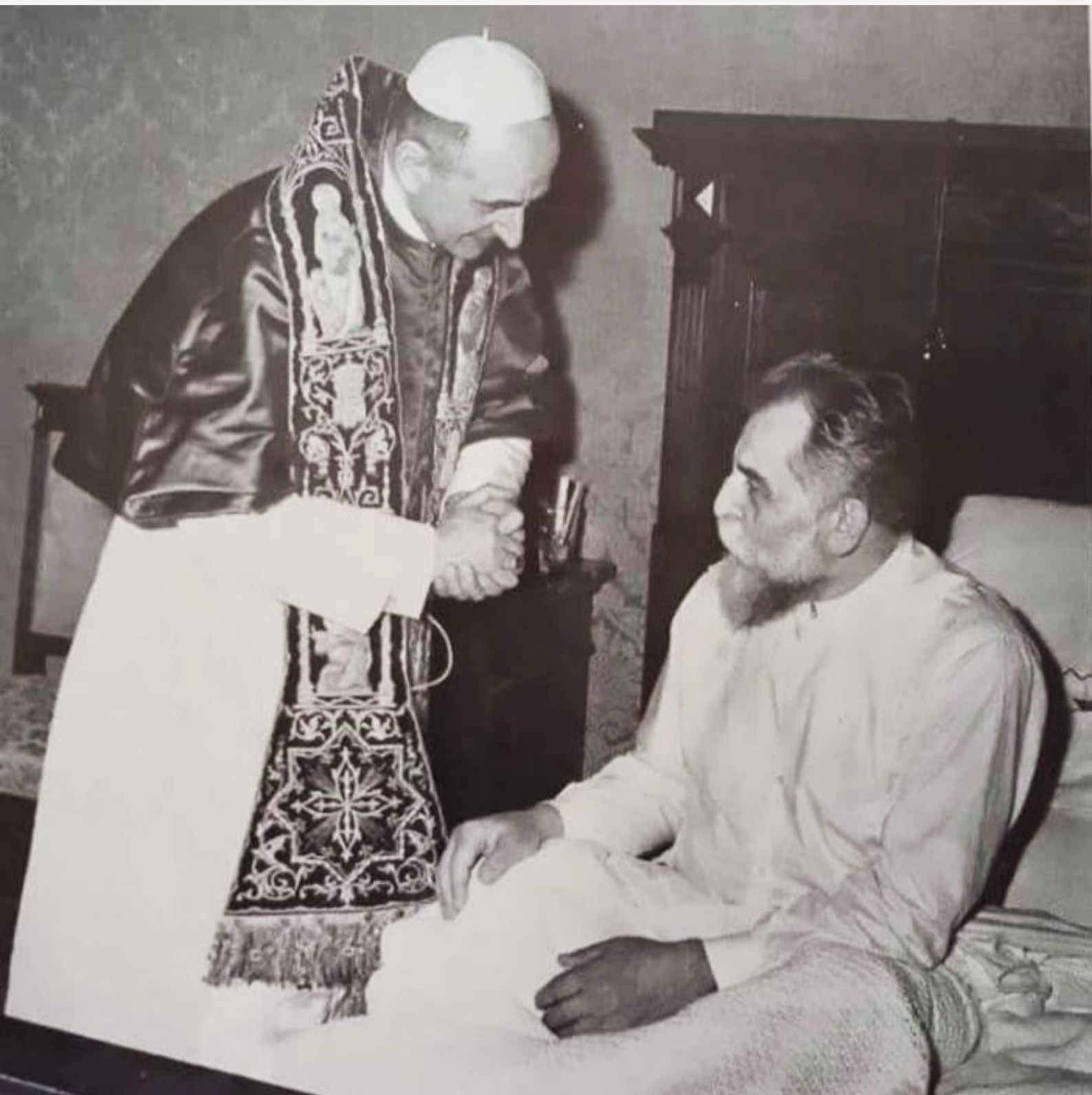
Літургійне життя нашої Церкви збагачується і розвивається за траєкторією, яку накреслили і Митрополит Андрей Шептицький і Патріарх Йосиф Сліпий, але також Апостольський престол, заохочуючи повертатися до джерел східного християнства.

Сьогодні в наших катедрах і церквах багате літургійне життя. Наші семінаристи змагаються між собою за кращий спів, відроджується іконографія і церковне мистецтво, архітектура. Не бракує кічу, проте і він, зрештою, є частиною вільних творчих пошуків.

Дітище Йосифа Сліпого, зіниця його ока – Український католицький університет, перенесений в Україну, став тепер зразком вищої освіти. В січні минулого року президент Володимир Зеленський відвідав УКУ і після цього візиту звернувся до тодішнього ректора отця Богдана Праха з пропозицією стати міністром освіти, щоб українська освіта віддзеркалювала ті якості, які має університет. Однак він не знав, що священник не може мати виборної чи призначеної політичної посади.

Одна за одною здійснюються мрії Патріарха і його послідовників: Університет, синодальність, розвиток богослов'я, відновлення монашества, скріплення церковних структур і єдність навколо патріархальної еклезіології.

У всіх цих питаннях голос журналу «Патріярхат» звучав, стимулював і супроводжував ріст та розвиток.

21 червня 1963 року кардинала Джованні Баттіста Монтіні (на світліні) було обрано Папою Римським. Він прибрав собі ім'я Павло VI. Йосиф Сліпий після звільнення з каторги прибув до Риму 9 лютого 1963 року, 10 лютого він зустрівся з попередником Павла VI, папою Іваном XXIII. 25 січня 1965 р. папа Павло VI іменував Йосифа Сліпого титулом Кардинала. Патріарх помер на 93 році життя і був похований в соборі св. Софії в Римі. 28 серпня 1992 р. його тілні останки перевезено в Україну і перепоховано в соборі св. Юра у Львові. | Світлина ілюстративна із соціальних мереж

Однак не варто з приводу свята надягати рожеві окуляри. Не все здійснилося.

Кількість богословів чимала, проте ми ще чекаємо потужного богословсько-інтелектуального впливу нового покоління богословів

в Україні і в глобальному контексті. Мрія богословського розвитку не буде сповнена, допоки ми не будемо робити внесок у розуміння історії спасіння не лише в своїх маленьких середовищах чи семінарських закладах, а у Вселенській Церкві. Голос нашої Церкви має звучати щодо морально-етичних питань штучного інтелекту, біоетики, екології, війни і справедливого миру, не кажучи вже про біблістику, догматику та церковну історію, де наша Церква має здатність запропонувати концепції, які випливають із досвіду учеництва та відстоювання людської гідності й свободи перед тоталітаризмом. Ці інтуїції повинні бути артикульовані, щоб збагачувати, орієнтувати, впливати на світове інтелектуальне життя та допомагати загальнолюдській спільноті усвідомлювати своє буття.

Хочу виокремити роль мирян, які були рушіями журналу «Патріархат» і патріархального руху. Сьогодні миряни покликані Вселенською Церквою до чимраз більшої відповідальності за свідчення Євангелія. У нашій Церкві ще є чимало можливостей, які не використовуються. Наприклад, в різних країнах єпископати дійшли до розуміння, що в багатьох церковних структурах професійність мирян є необхідною для розвитку. Професійність означає компетентність, а це передбачає гідну оплату праці.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Патріархат нашої Церкви – це не привілей чи п'єдестал, він передбачає еkleзіальну зрілість, пов'язану з моральним авторитетом та відповідальністю.

Протягом останньої половини століття, коли розвивався патріархальний рух, не була незалежно забезпечена матеріальна база і ресурси Патріарха. З історичних причин – через війну, яка триває вже 10 років, але також із внутрішніх українських причин (чи це корупція в суспільстві, чи не завжди конкретна відданість патріархальній ідеї) ми не здобулися на те, щоб жити як патріархат без зовнішніх субвенцій. Через обмежені фінансові можливості наш Патріарх приречений бути Главою та Отцем з простягнутою рукою. А це означає, що інструменти і засоби, які мали б нас об'єднувати в час, коли ми розпорошені, надто слабкі, щоб адекватно відповісти на духовні потреби членів нашої Церкви.

«Мало любити Україну до глибини душі, треба любити її й до глибини кишені», – писав громадський діяч і меценат Євген Чикаленко в листі до Михайла Грушевського. Це саме правило можна застосувати до нашого прагнення патріаршої гідності. Мало бажати та вимагати визнання патріархату, треба жити цим прагненням, беручи на себе відповідальність за розвиток нашої Церкви.

Ми досвідчуємо цю відповідальність у час, сповнений трагедій та викликів.

Війна і руїна, яку вона несе, розбудили глибоке почуття солідарності та єдності в нашому народі. Кожна парафія, кожен священник, кожен парафіянин протягом цього десятиліття, зокрема в останніх двох роках, долучається до гуманітарної допомоги, інакше кажучи, думає про іншого. Незважаючи на те, що в Україні від п'яти до семи мільйонів осіб стали вимушеними переселенцями, ми не бачили наметових таборів, на територіях під контролем України не було проблем із їжею. Незважаючи на те, що минулої зими 40% енергетичної мережі були пошкоджені чи зруйновані обстрілами, що ворог повторює цю тактику знову, ніхто не замерз. Регіони, де відносно безпечніше, приймають, годують, зігрівають, обіймають. Усе це прояви духовної зрілості та відповідальності. А саме цього від нас хоче Господь. Ми покликані жити в згоді, так як живуть

Особи в Пресвятій Трійці, на образ і подобу яких ми створені.

Відзначаючи харитативну діяльність глобальної соборної патріархальної УГКЦ на всіх рівнях, не можна в цей складний час не зауважити серйозних викликів. Війна пришвидшує історію і темп змін. Світоглядний динамізм сучасної культури є і залишатиметься викликом для Церкви. Часом у несвідомій, але потужно стихійній формі під сумнів береться традиційна християнська антропология. Деінституціоналізація відбувається і в тому, що молодші покоління мають відруховий скепсис до організаційної належності.

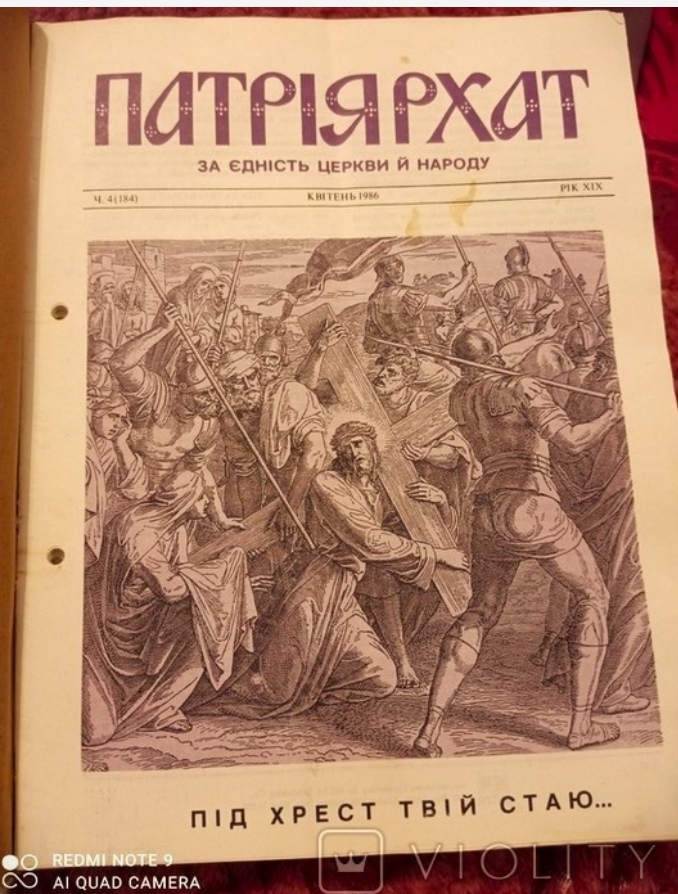
Не лише на Заході чи в так званих економічно розвинених суспільствах, але також в Україні простежується стрімкий спад покликань: жіночих драстично менше, аніж 30 років тому, чоловічих монаших також обмаль. Кількість хлопців, які бажають вступати до семінарії, радикально зменшується. Конкурси для вступу до семінарії – це феномен минулого. Багато наших епархій відчують гострий брак священників, зокрема коли взяти до уваги демографічні зміни, спричинені війною. Колись жартували, що на високі церковні посади кандидатів ніколи не бракує, але якщо у Вселенській Католицькій Церкві один із чотирьох священників, вибраних на єпископа, відмовляється від єрархічного служіння, то не сумніваймося, що в нашій Церкві ця статистика наближена. Відсутність належного числа відданих душпастирів буде і вже є критичним викликом для нашої Церкви.

Тривожними протягом двох років є показники зменшення довіри суспільства до «Церкви». З одного боку, наснажливі зусилля єпископів, духовенства, монашества і вірних УГКЦ є публічними та загальноновизнаними, однак залишається питання, чи ширше суспільство їх бачить та усвідомлює.

Українське суспільство героїчно виснажене. Кожен тверезий розум відчуває загальну і власну травми. Вкрай критичним є питання мобілізації. Весь світ подивляється українську стійкість, вона є подиву гідною, але, з другого боку, чимраз більше проявляються ознаки втоми, розчарування, смутку і навіть деморалізації. Корупція у час війни не зменшується. Скільки заробили певні воєнкоми? Скільки українців, у тому числі хрещених греко-католиків, заплатили за фальшиве звільнення від військової служби? Так чи інакше відчувається екзистенційна тривога.

Чи Церква здатна дати й забезпечити орієнтири в граничних обставинах? Чи голос УГКЦ доходить до суспільства? Варто бути не лише реалістом, але й усвідомлювати парадоксальну таїнственну історію християнської проповіді. Самого Христа не чули. Правдивість євангельського слова часто визнається постфактум. Сьогодні всі з подивом дивляться на підпільний подвиг УГКЦ, але катакомбна Церква становила лише 1–2% довоєнного греко-католицького населення. Щораз вище зростає свідомість і авторитет Митрополита Андрея Шептицького, але замовчується факт, що націоналістичний рух 1930–40-х роках не лише ігнорував його голос, а й бойкотував його ініціативи. Тобто постало питання, як Церкві проповідувати і як оцінювати «ефективність» чи радше плідність, життєдайність проповіді. Іншими словами, перед Церквою стоять складні світоглядні, соціальні, соціологічні та культурні виклики. Найважливіше питання: як нам бути Церквою? Тому не час спочивати на лаврах, життєво необхідна критична і творча богословська, духовна дискусія.

Патріархат нашої Церкви не є постаментом, позою чи претензією, а інструментом для богоподібного об'єданого, солідарного служіння у сопричасті.

«Патріархат», часопис заснований у США групою активних мирян на підтримку діяльності Патріарха Йосифа Сліпого. У травні 1967 року Товариство «За патріархальний устрій Української Католицької Церкви» видало перший номер інформаційного бюлетеня «За Патріархат». У 1977 році назву журналу змінено на «Патріархат». З 2002 року редакцію часопису перенесено в Україну, з того часу вона знаходиться на Святоюрській горі у Львові. | Обкладинка часопису, 1986 рік, світлина ілюстративна із соціальних мереж; текст: «Патріархат»

Ідея патріархату покликана до подальшого розвитку, а журналові бажаю нової творчої наснаги. Безумовно, сьогоденній комунікаційний простір вимагає свіжих підходів. Коли новини з'являються і зникають протягом кількох годин, годі очікувати, що друкований журнал, який читачі отримують традиційною поштою, зможе бути достатньо швидким, щоб задовольнити всі потреби аудиторії. Можливо, є ще певна необхідність для фізичного журналу, але в час, коли наше спілкування стає можливим через віртуальні засоби, варто максимально ефективно використовувати цифрові засоби в місії журналу

«Патріархат». Мені приємно бачити публікації молодих авторів, не лише мирян, а й мирянок, які ще є сьогоденніми чи вчорашніми студентами і внуками першого покоління патріархальних діячів.

Цікаво читати матеріали, які не пригладжені до зануди. В традиції «Патріархату» таких сміливих текстів, мабуть, ніколи не бракувало. Бажаю, щоб традиції не переривалися, хоча, признаюся, єпископам вони часом підвищують кров'яний тиск. Необхідно розвивати англійську версію, щоб дискурс міг поширюватися серед вірних нашої Церкви, які вже не володіють українською, щоб ці напрацювання та ідеї могли доходити до неукраїнців.

Сьогодні Україна в епіцентрі глобальної уваги, вперше за багато століть у фокусі світових історичних змін синьо-жовті стяги майорять не лише у столицях, а й у провінційних європейських містечках та американських селах, тому осмислення українського церковного, духовного, богословського життя має як ніколи потенційну глобальну аудиторію.

Дякую всім редакторам і авторам журналу, зокрема «патріархові» журналу Миколі Галіву, який, мабуть, найдовше був редактором, усім лідерам патріархального руху!

Спадщина велика. Зроблено чимало. Однак завдання лише зростають. Великого бажаєте!

Нехай Господь благословить на многії та благії літа!

† Борис Гудзяк, архієпископ і митрополит Філадельфійський;
джерело: [Синод єпископів УГКЦ](#); ілюстративні світлини від редакції «ХГ»